EU
Joanna Tikkanen

24.11.2025

Eduskunnan talousvaliokunnan kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö

Asia: U 52/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034, asetuksen (EU) 2024/1679 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1153 kumoamisesta

Yleiset huomiot

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi liikenneverkkojen rahoituksen kannalta tärkeän Verkkojen Eurooppa -välineen eduskuntakäsittelyssä.

EK pitää komission esitystä EU:n uudeksi rahoituskehykseksi erittäin myönteisenä. Tuleva kehys olisi painopisteiltään strategisempi ja kooltaan suurempi. Vahva panostus kilpailukykyyn sekä turvallisuuteen ja puolustukseen on Suomelle erityisen tärkeää. Ukrainan tuki jatkuisi vahvana ja Suomen asema itäisenä rajamaana on myös huomioitu esityksessä.

Suomen saavutettavuus ja sotilaallinen liikkuvuus

Muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa on äärimmäisen tärkeää turvata Suomen saavutettavuus useasta eri näkökulmasta. Toimivat ja hyväkuntoiset liikenne-, energia- ja tietoverkot tukevat eri alueiden saavutettavuutta ja takaavat sisämarkkinoiden toiminnan. Ne ovat myös edellytys investointien houkuttelemiselle Suomeen.

Sotilaallisen liikkuvuuden näkökulmasta olennaista on huomioida itäisen raja-alueen strateginen merkitys koko Euroopan turvallisuudelle. Siksi Elinkeinoelämän keskusliitto EK katsoo, että komission Verkkojen Eurooppa –välineelle esitetty lisärahoitus liikenneinfraan ja sotilaalliseen liikkuvuuteen on erinomainen asia. Tämän rinnalla on tärkeää, että EU-rahoituksen edellyttämä kansallinen osarahoitus varmistetaan keskeisille hankkeille suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.

Komission esityksessä sotilaallisen liikkuvuuden rahoitus kymmenkertaistuisi kuluvaan kauteen verrattuna. Sotilaallisen liikkuvuuden investointien merkityksen koko Euroopan turvallisuudelle tulisi heijastua EU-rahoitusosuudessa. **EK esittääkin, että MFF-neuvotteluissa sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden rahoitusosuus nostetaan 50 %:sta 75 %:iin**.

Myös Suomena kannassa tätä pidetään tärkeänä, ja todetaan, että tulevalla rahoituksella voitaisiin vastata mahdollisimman laajasti sekä sotilaallisen liikkuvuuden kansallisiin että rajat ylittäviin tarpeisiin yhtenäisellä ja nyt esitettyä korkeammalla EU-rahoitusosuudella.

Suomessa rahoitusta tavoitellaan merkittäville länsiyhteyksiä ja huoltovarmuutta vahvistaville toimille kuten **eurooppalaista raideleveyttä rakentavalle Rail Nordica -hankkeelle.** Suomen kannassa todetaan, että sotilaallisen liikkuvuuden osalta Suomen keskeisin tavoite juuri on, että tulevaa rahoitusta voitaisiin kohdentaa siirtymään yleiseurooppalaiseen raideleveyteen.

On tärkeää, että Verkkojen Eurooppa -välineellä tuetaan jatkossakin nimenomaan rajat ylittäviä, eurooppalaista lisäarvoa tuottavia hankkeita. **EU:lle ja Suomelle tärkeät yhteydet sijaitsevat ydinverkkoväylillä Helsinki-Tornio ja Turku-Hamina-Kotka/Lappeenranta. Kansainvälisen saavutettavuuden näkökulmasta on kiirehdittävä kansallista pohjatyötä Itämeren uusien kiinteiden silta/tunnelivaihtoehtojen selvittämiseksi (Tukholma, Vaasa tai Tallinna).**

EU-rahoituksen jakokriteerien tulisi perustua strategisten hankkeiden paremmuuteen ja kansainvälisen saavutettavuuden parantamiseen. Sotilaallisen liikkuvuuden ohella on huomioitava logistinen kilpailukyky. Siksi EK katsoo, että EU-rahoitusosuuksien tulee olla seurausta hankkeen yleiseurooppalaisesta merkityksestä eikä jäsenmaan BKT tulisi vaikuttaa siihen.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Joanna Tikkanen
Johtava asiantuntija